ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 9.7.2014
COM(2014) 453 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Μια δεκαετία επιβολής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας δυνάμει του κανονισμού 1/2003: Επιτεύγματα και μελλοντικές προοπτικές

{SWD(2014) 230 final}
{SWD(2014) 231 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Μια δεκαετία επιβολής της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας δυνάμει του κανονισμού 1/2003: Επιτεύγματα και μελλοντικές προοπτικές

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ο κανονισμός 1/2003[1] αποτέλεσε μεταρρύθμιση-ορόσημο που αναδιάρθρωσε εκ βάθρων τις διαδικασίες για την εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ («κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ»). Εισήγαγε ένα σύστημα επιβολής της νομοθεσίας το οποίο βασίζεται στην άμεση εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ στο σύνολό τους. Πέραν της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εξουσιοδότησε τις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών («ΕΑΑ») και τα εθνικά δικαστήρια να εφαρμόζουν όλες τις πτυχές των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Επίσης, εισήγαγε νέες μορφές στενής συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των ΕΑΑ, ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού («ΕΔΑ»).

2. Σηματοδοτώντας μια δεκαετία επιβολής του κανονισμού 1/2003, η παρούσα ανακοίνωση: 1) παρέχει επισκόπηση της δημόσιας επιβολής της νομοθεσίας στη διάρκεια αυτής της περιόδου από την Επιτροπή και τις ΕΑΑ, βασιζόμενη σε πραγματικά περιστατικά· και 2) εξετάζει ορισμένες βασικές πτυχές της επιβολής της νομοθεσίας από τις ΕΑΑ, ιδίως θεσμικά και διαδικαστικά ζητήματα, με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυσή της. Απαραίτητο συμπλήρωμα της παρούσας ανακοίνωσης αποτελούν τα συνοδευτικά έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που περιλαμβάνουν περισσότερες λεπτομέρειες.

3. Η ανακοίνωση βασίζεται στην έκθεση για τα πέντε έτη λειτουργίας του κανονισμού 1/2003, στην οποία διαπιστώθηκε μεν η θετική συμβολή του νέου συστήματος στην ισχυρότερη επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, αλλά παράλληλα και η ανάγκη περαιτέρω αξιολόγησης ορισμένων πτυχών, όπως οι αποκλίσεις στις διαδικασίες και στις εξουσίες επιβολής προστίμων.[2]

2. ΜΙΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 1/2003

4. Ο κανονισμός 1/2003 έχει διευρύνει το πεδίο δράσης της Επιτροπής για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων της, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να διαθέτει περισσότερους πόρους για τη διερεύνηση υποθέσεων και τη διεξαγωγή ερευνών σε βασικούς τομείς της οικονομίας που πάσχουν από στρεβλώσεις της αγοράς, καθώς και για τη διερεύνηση λιγότερο συμβατικών μορφών αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς σε νέους τομείς, που μπορεί να έχουν ιδιαίτερη σημασία για τους καταναλωτές.

5. Ο κανονισμός 1/2003 παρέσχε επίσης στην Επιτροπή νέες εξουσίες επιβολής, συμπεριλαμβανομένων ενισχυμένων εξουσιών έρευνας και αποφάσεων δέσμευσης, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε τακτική βάση.

6. Το νέο σύστημα επιβολής της νομοθεσίας στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αξιολόγηση, από μέρους των παραγόντων της αγοράς, της συμμόρφωσής τους με

---

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ 2003 L1 της 4.1.2003, σ. 1).

[2] Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, Έκθεση για τη λειτουργία του κανονισμού 1/2003 COM(2009) 206 τελικό και το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2009) 574 τελικό («Έκθεση 2009»).

τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ, και σε στοχευμένες ενέργειες εκ των υστέρων επιβολής από τις αρχές ανταγωνισμού. Προς στήριξη των ανωτέρω, η Επιτροπή παρέσχε εκτεταμένη γενική καθοδήγηση προκειμένου να συνδράμει τις επιχειρήσεις και τις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου. Κατά την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή είχε ήδη εκδώσει σειρά ανακοινώσεων σχετικά με διάφορα ουσιαστικά και διαδικαστικά ζητήματα. Στη συνέχεια, εξέδωσε αναθεωρημένους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία και συνοδευτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ σε οριζόντιες και κάθετες συμφωνίες και σε συμφωνίες μεταφοράς τεχνολογίας. Αυτό το σύστημα αυτοαξιολόγησης, το οποίο πλαισιώθηκε από την εκτενή καθοδήγηση που παρείχε η Επιτροπή, λειτούργησε ικανοποιητικά, τα δε ενδιαφερόμενα μέρη έχουν προσαρμοστεί στο νέο σύστημα χωρίς σημαντικές δυσκολίες. Επιπλέον, η Επιτροπή εξέδωσε έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τις προτεραιότητές της όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ στις καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού. Εξέδωσε επίσης νέες κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη μέθοδο υπολογισμού προστίμων, νέα ανακοίνωση περί επιεικούς μεταχείρισης, ανακοίνωση σχετικά με τις διαδικασίες διευθέτησης σε περιπτώσεις συμπράξεων, ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με την αδυναμία πληρωμής και ανακοίνωση σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές σε υποθέσεις συμπράξεων.[3]

7. Ο κανονισμός 1/2003 έχει ενισχύσει σημαντικά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ από μέρους των ΕΑΑ και των εθνικών δικαστηρίων. Οι ΕΑΑ και τα εθνικά δικαστήρια δεν έχουν μόνο την εξουσία να εφαρμόζουν πλήρως τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ αλλά έχουν και την υποχρέωση να το πράττουν, σε περιπτώσεις που το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών είναι δυνατό να επηρεαστεί από συμφωνίες ή πρακτικές. Οι αλλαγές αυτές έχουν ενισχύσει σημαντικά την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ από τις ΕΑΑ. Ο κανονισμός θέσπισε επίσης μέσα και υποχρεώσεις συνεργασίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική κατανομή εργασιών και η ουσιαστική συνεργασία στον χειρισμό υποθέσεων και να προωθηθεί η συνεπής εφαρμογή του. Με βάση τους μηχανισμούς αυτούς, το ΕΔΑ έχει εξελιχθεί σε ένα πολυσχιδές φόρουμ για την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την εφαρμογή του ουσιαστικού δικαίου του ανταγωνισμού, καθώς και σχετικά με τη σύγκλιση των διαδικασιών και των κυρώσεων. Τα εθνικά δικαστήρια διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ στις ιδιωτικές διαφορές. Η Επιτροπή επιδίωξε να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των ιδιωτικών αγωγών αποζημίωσης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, ενώ σύντομα θα εκδοθεί οδηγία σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παραβιάσεις των διατάξεων της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.[4]

8. Πλέον υπάρχουν πολλοί φορείς επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, με αποτέλεσμα την πολύ ευρύτερη εφαρμογή τους. Κατά την περίοδο από την 1η Μαΐου 2004 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013, η εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ αυξήθηκε με αξιοσημείωτο ρυθμό, και διερευνήθηκαν περίπου 780 υποθέσεις από την Επιτροπή (122) και τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού (665). Η επιβολή της νομοθεσίας από τις ΕΑΑ έχει εξελιχθεί με συνεκτικό τρόπο.

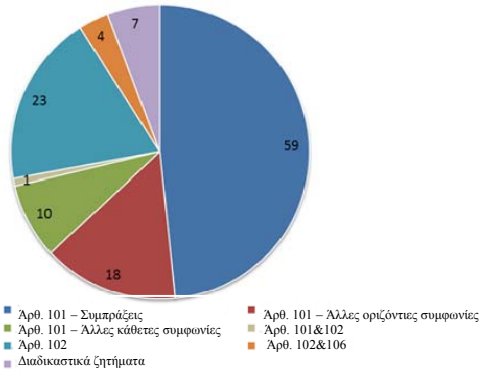
---

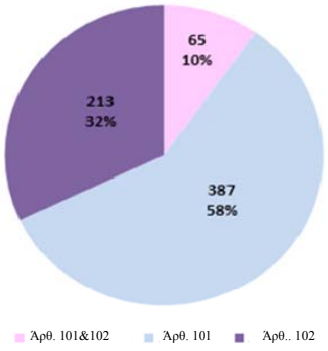
3 Βλ. στο διαδίκτυο (http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html).

4 Βλ. στο διαδίκτυο (http://ec.europa.eu/competition/antitrust/actionsdamages/documents.html).

Αποφάσεις επιβολής της νομοθεσίας: από τον Μάιο του 2004 έως τον Δεκέμβριο του 2013

ΕΠΙΤΡΟΠΗ: 122 **ΕΑΑ: 665**





9. Η Επιτροπή και οι ΕΑΑ έχουν θέσει ως προτεραιότητα την καταπολέμηση των σοβαρότερων και πιο επιζήμιων αντιανταγωνιστικών πρακτικών, ιδίως των συμπράξεων, οι οποίες αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό του ιστορικού τους ως προς την επιβολή της νομοθεσίας. Μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων τους εστιάστηκε επίσης στην αντιμετώπιση περιπτώσεων κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης σε ελευθερωμένες αγορές, όπως οι αγορές ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και μεταφορών, και ειδικότερα πρακτικών που αποσκοπούν στον αποκλεισμό ανταγωνιστών από την αγορά.

10. Οι σημαντικές επιδόσεις της Επιτροπής και των ΕΕΑ όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας αναλύονται από διάφορες οπτικές γωνίες: 1) τα είδη των παραβάσεων που αντιμετωπίστηκαν· 2) τους τομείς στους οποίους έχει εστιαστεί η επιβολή της νομοθεσίας· και 3) το είδος των διαδικασιών που χρησιμοποιήθηκαν.

Δραστηριότητες επιβολής της νομοθεσίας ανά παράβαση

11. Η Επιτροπή έχει θέσει ως προτεραιότητα την καταπολέμηση των συμπράξεων, που αποτελούν την πιο επιζήμια αντιανταγωνιστική παράβαση. Για την Επιτροπή, η καταπολέμηση των συμπράξεων αντιπροσωπεύει σχεδόν το 48% των δραστηριοτήτων της στον τομέα επιβολής της νομοθεσίας. Η Επιτροπή και οι ΕΑΑ έχουν αναπτύξει και προσαρμόσει τα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης που εφαρμόζουν, τα οποία αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τον εντοπισμό συμπράξεων, και έχουν ενισχύσει τις ικανότητές τους όσον αφορά τη διερεύνηση συμπράξεων, ιδίως μέσω νέων τεχνολογιών και μέσων για την αποτελεσματική συλλογή ψηφιακών δεδομένων.

12. Άλλες οριζόντιες συμφωνίες αντιπροσωπεύουν το 15% του ιστορικού της Επιτροπής στον τομέα επιβολής της νομοθεσίας. Η Επιτροπή έχει επιληφθεί πρακτικών που έχουν σημαντικές συνέπειες για τους καταναλωτές, όπως είναι οι ρήτρες μη ανταγωνισμού στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και ο οριζόντιος καθορισμός τιμών στον τομέα των πληρωμών. Οι κάθετες συμφωνίες αντιπροσωπεύουν το 9% των δραστηριοτήτων της Επιτροπής και περιλαμβάνουν αντιανταγωνιστικούς περιορισμούς μεταξύ κατασκευαστών αυτοκινήτων και των συνεργατών τους στην

εξυπηρέτηση μετά την πώληση, οι οποίοι αποσκοπούν στον αποκλεισμό ανεξάρτητων επισκευαστών από την αγορά εξυπηρέτησης μετά την πώληση.

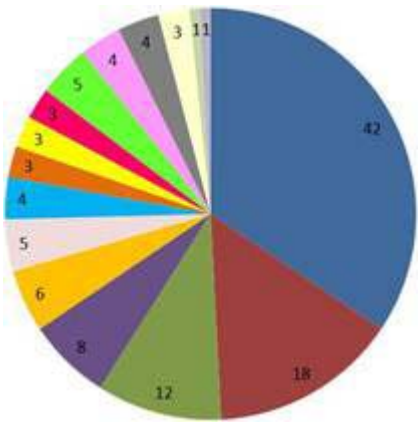
13. Ομοίως με την Επιτροπή, και οι ΕΑΑ επικέντρωσαν τις προσπάθειες τους για επιβολή της νομοθεσίας στις συμπράξεις (27%). Επιπλέον, οι ΕΑΑ εξέτασαν σημαντικό αριθμό υποθέσεων άλλων οριζόντιων πρακτικών (19%), συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων αυτοτελούς ανταλλαγής πληροφοριών όπου η ανταλλαγή πληροφοριών δεν ήταν μέρος ευρύτερης συμφωνίας σύμπραξης. Οι ΕΑΑ δραστηριοποιήθηκαν επίσης ενεργά στην αντιμετώπιση κάθετων πρακτικών (27%), ειδικότερα πρακτικών που αφορούν την εφαρμογή προκαθορισμένων τιμών μεταπώλησης, αντιανταγωνιστικές μορφές αποκλειστικής διανομής και αποκλειστικής αγοράς και περιορισμούς του παράλληλου εμπορίου.

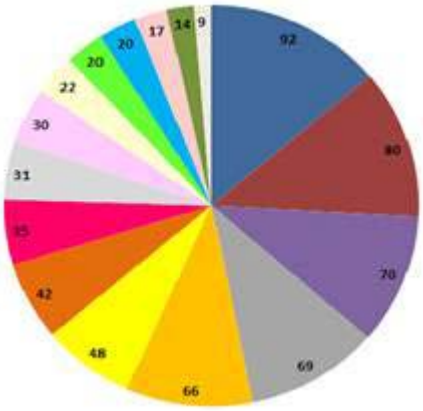
14. Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, αντιπροσωπεύει το 20% του ιστορικού επιδόσεων της Επιτροπής στον τομέα επιβολής της νομοθεσίας. Έμφαση δόθηκε κυρίως σε πρακτικές αποκλεισμού (84%), οι οποίες αποσκοπούν στον αποκλεισμό ανταγωνιστών ή στον περιορισμό του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Η Επιτροπή αντιμετώπισε πρακτικές αποκλεισμού όπως η άρνηση συναλλαγής, εκπτώσεις, πρακτικές δέσμευσης και ομαδοποίησης, συμπίεση περιθωρίων και ρήτρες αποκλειστικότητας, καθώς και λιγότερο συμβατικές μορφές, όπως η καταβολή πληρωμών για την αναβολή ή την ακύρωση της κυκλοφορίας των προϊόντων ενός ανταγωνιστή. Οι υποθέσεις που αφορούσαν πρακτικές καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης (16%), όπως ο καθορισμός υπερβολικά υψηλών τιμών, δεν ερευνήθηκαν με την ίδια συχνότητα. Ομοίως, η πλειονότητα των προβλεπόμενων αποφάσεων των ΕΑΑ αφορούσαν καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού (65%). Εξέτασαν επίσης σημαντικό αριθμό υποθέσεων που αφορούσαν καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού αλλά και πρακτικές καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης (22%), καθώς και υποθέσεις που αφορούσαν μόνο την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης (15%). Οι καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού που εξετάστηκαν από τις ΕΑΑ περιλαμβάνουν το πλήρες φάσμα των κλασικών καταχρήσεων, καθώς και λιγότερο τυπικές μορφές, όπως η δυσφήμιση των προϊόντων των ανταγωνιστών. Οι διαδικασίες που έχουν κινήσει οι ΕΑΑ κατά πρακτικών καταχρηστικής εκμετάλλευσης δεσπόζουσας θέσης αφορούν, μεταξύ άλλων, περιπτώσεις καθορισμού υπερβολικά υψηλών τιμών από παραγωγούς ενέργειας με δεσπόζουσα θέση στην αγορά και υπερβολικές χρεώσεις από εταιρείες συλλογικής διαχείρισης.

Δραστηριότητες επιβολής της νομοθεσίας ανά τομέα

15. Από την ανάλυση των δραστηριοτήτων της Επιτροπής και των ΕΑΑ όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας ανά τομέα προκύπτει ότι, μολονότι καλύπτεται ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, ορισμένοι βασικοί τομείς καταλαμβάνουν εξέχουσα θέση.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ **ΕΑΑ**





Βασικές και μεταποιητικές βιομ/νίες
Ενέργεια
ΤΠ / Διαδίκτυο/Κατ/κά ηλ. προϊόντα
Τρόφιμα / Λιαν.πωλ. / Γεωργ. Πρ.
Μέσα ενημ. (περιεχ/νο)
Μηχανοκίνητα οχήματα
Συστήματα πληρωμών
Καταναλωτικά αγαθά
Τηλεπ/νίες (υποδομές)
Άλλες υπηρεσίες
Χρημ/τικές υπηρεσίες
Φαρμ/κά προϊόντα/Υπηρεσίες υγείας
Μεταφορές
Ταχυδρομικές υπηρεσίες
Περιβάλλον
Ελεύθερα επαγγέλματα

16. Ο τομέας στον οποίο η Επιτροπή και οι ΕΑΑ πραγματοποίησαν τις περισσότερες έρευνες είναι οι βασικές και μεταποιητικές βιομηχανίες (42 και 92 αποφάσεις, αντίστοιχα). Αυτό αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την προτεραιότητα που έχει δοθεί στην καταπολέμηση των συμπράξεων, οι οποίες, ως επί το πλείστον, εντοπίζονται στον τομέα αυτό.

17. Τόσο η Επιτροπή όσο και οι ΕΑΑ έχουν επικεντρωθεί σε τομείς που ελευθερώθηκαν πρόσφατα ή που βρίσκονται στο στάδιο της ελευθέρωσης, όπως οι τομείς των τηλεπικοινωνιών, των μέσων ενημέρωσης, της ενέργειας και των μεταφορών, οι οποίοι χαρακτηρίζονται συχνά από υψηλή συγκέντρωση της αγοράς ή/και από την παρουσία φορέων που κατέχουν δεσπόζουσα θέση. Παραδείγματος χάρη, ο τομέας της ενέργειας είναι ο δεύτερος κατά σειρά τομέας με τις περισσότερες αποφάσεις (18 και 80 για την Επιτροπή και τις ΕΑΑ, αντίστοιχα).

18. Οι ΕΑΑ δραστηριοποιούνται ιδίως στους τομείς των μεταφορών (69) και των τροφίμων (70). Άλλοι βασικοί τομείς στους οποίους στράφηκαν οι δραστηριότητες επιβολής της νομοθεσίας είναι οι τομείς των μέσων ενημέρωσης (66), των τηλεπικοινωνιών (48), των καταναλωτικών αγαθών (42), άλλες υπηρεσίες (35) και τα ελευθέρια επαγγέλματα (31). Η Επιτροπή ασχολήθηκε πολύ ενεργά με τον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών (12), ο οποίος είναι σημαντικός για την ανάπτυξη της οικονομίας της ΕΕ και στον οποίο πολλοί από τους φορείς της αγοράς έχουν παγκόσμια εμβέλεια. Οι υπόλοιπες 50 αποφάσεις της Επιτροπής καλύπτουν 13 διαφορετικούς τομείς, με τα τρόφιμα και τις λιανικές πωλήσεις να αντιπροσωπεύουν τον υψηλότερο αριθμό (8).

Δραστηριότητες επιβολής της νομοθεσίας ανά διαδικασία

19. Για την Επιτροπή και τις ΕΑΑ, οι αποφάσεις απαγόρευσης αποτελούν το σημαντικότερο μέσο επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Η χρήση των

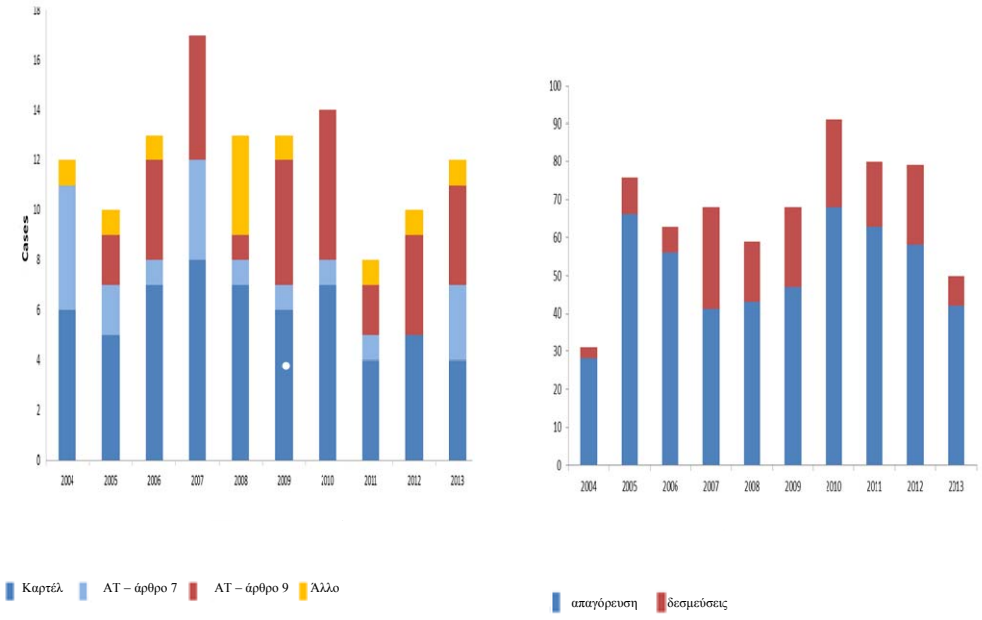
αποφάσεων απαγόρευσης από την Επιτροπή διευκολύνθηκε με την εισαγωγή της διαδικασίας διευθέτησης διαφορών σε υποθέσεις συμπράξεων. Ταχείες διαδικασίες αυτού του είδους εφαρμόζονται και σε ορισμένα κράτη μέλη.

20. Ο κανονισμός 1/2003 προσέφερε στην Επιτροπή μια ενισχυμένη δέσμη εργαλείων επιβολής του νόμου, και κυρίως τη δυνατότητα να εκδίδουν αποφάσεις που καθιστούν υποχρεωτικές και εκτελεστές τις δεσμεύσεις που προσφέρονται να αναλάβουν τα μέρη δυνάμει του άρθρου 9. Η εξουσία αυτή έχει έκτοτε επεκταθεί σε όλες σχεδόν τις ΕΑΑ, γεγονός που σημαίνει ότι οι αποφάσεις απαγόρευσης και δέσμευσης είναι τα κύρια εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΔΑ.

21. Πρωταρχικός σκοπός των αποφάσεων δέσμευσης είναι η διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού με την πάταξη δυνητικά αντιανταγωνιστικών πρακτικών, καθώς και η εξασφάλιση άμεσων αποτελεσμάτων για την αγορά. Οι αποφάσεις δέσμευσης καθιστούν δυνατή την ταχύτερη επίλυση προβλημάτων ανταγωνισμού σε πιο συνεργατική βάση. Η έκδοση τέτοιου είδους αποφάσεων προκρίνεται συχνά σε ταχέως εξελισσόμενες αγορές ή/και αγορές που βρίσκονται σε διαδικασία ελευθέρωσης. Η συγκεκριμένη οδός επιβολής της νομοθεσίας την οποία θα ακολουθήσει μια αρχή εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Απόφαση απαγόρευσης εκδίδεται σε περίπτωση που η υπόθεση απαιτεί την επιβολή προστίμων για την τιμωρία παρελθούσας συμπεριφοράς, εφόσον το μόνο ένδικο μέσο που προβλέπεται είναι η παύση της αντιανταγωνιστικής συμπεριφοράς, ή εάν υπάρχει ανάγκη για δημιουργία σαφούς νομικού προηγούμενου. Επίσης, η χρήση αποφάσεων δέσμευσης εξαρτάται από το εάν τα μέρη προσφέρονται να αναλάβουν αποτελεσματικές, σαφείς και συγκεκριμένες δεσμεύσεις.

<u>Αποφάσεις δέσμευσης και αποφάσεις απαγόρευσης</u>

ΕΠΙΤΡΟΠΗ **ΕΑΑ**



Συνεργασία με τα εθνικά δικαστήρια

22. Δυνάμει του κανονισμού 1/2003, τα εθνικά δικαστήρια έχουν καταστεί σημαντικό σκέλος της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Ο κανονισμός προβλέπει μια σειρά μηχανισμών για την προώθηση της συνεκτικής εφαρμογής της νομοθεσίας από τα εθνικά δικαστήρια. Σύμφωνα με το άρθρο 15, τα εθνικά δικαστήρια δύνανται να ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής σχετικά με ζητήματα που άπτονται της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Από το 2004 έως το 2013, η Επιτροπή εξέδωσε 26 γνώμες. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να παρεμβαίνει ως amicus curiae σε υποθέσεις ενώπιον εθνικών δικαστηρίων. Η Επιτροπή έχει χρησιμοποιήσει αυτή τη δυνατότητα σε 13 υποθέσεις σε οκτώ κράτη μέλη. Ο κανονισμός προβλέπει μηχανισμό μέσω του οποίου η Επιτροπή ενημερώνεται σχετικά με τις εθνικές δικαστικές αποφάσεις, ο οποίος όμως δεν έχει λειτουργήσει με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο.[5]

3. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΑΑ: ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

23. Ο κανονισμός 1/2003 επέφερε σημαντική αλλαγή στον τρόπο επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού της ΕΕ. Οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ έχουν καταστεί σε μεγάλο βαθμό «*δίκαιο της χώρας*» για όλη την ΕΕ. Οι ΕΑΑ έχουν αναχθεί σε βασικό πυλώνα της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι εντείνεται η σημασία του έργου που επιτελείται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΕΔΑ) όσον αφορά την εξασφάλιση της συνεκτικής επιβολής της νομοθεσίας και της δυνατότητας των ενδιαφερομένων μερών να επωφελούνται από περισσότερο ισότιμους όρους ανταγωνισμού.

24. Έπειτα από μια δεκαετία συνεργασίας, έχει μεν επιτευχθεί σημαντικό επίπεδο σύγκλισης όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων, εξακολουθούν όμως να υφίστανται αποκλίσεις. Οι αποκλίσεις αυτές οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στις διαφορές που υπάρχουν στη θεσμική θέση των ΕΑΑ και στις εθνικές διαδικασίες και κυρώσεις. Τα συγκεκριμένα ζητήματα έμειναν σε μεγάλο βαθμό ανοικτά στον κανονισμό 1/2003 με βάση τις αρχές του δικαίου της ΕΕ περί αποτελεσματικότητας και ισοδυναμίας.

25. Για την ενίσχυση της επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ στο μέλλον, η θεσμική θέση των ΕΑΑ πρέπει να ενισχυθεί, με παράλληλη εξασφάλιση περαιτέρω σύγκλισης των εθνικών διαδικασιών και κυρώσεων που εφαρμόζονται σε περιπτώσεις παράβασης των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Αμφότερες οι πτυχές είναι σημαντικές για την επίτευξη ενός πραγματικά κοινού χώρου επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού στην ΕΕ. Η παρούσα ανακοίνωση προσδιορίζει μια σειρά τομέων στους οποίους πρέπει να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος στο μέλλον.

Θεσμική θέση των ΕΑΑ

26. Το δίκαιο της ΕΕ αφήνει στα κράτη μέλη μεγάλο περιθώριο ευελιξίας για τον σχεδιασμό των οικείων καθεστώτων ανταγωνισμού. Παρά την έλλειψη συγκεκριμένων απαιτήσεων στο δίκαιο της ΕΕ, η θέση των ΕΑΑ έχει εξελιχθεί προς

[5] Η Επιτροπή έχει λάβει ελάχιστες αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ.

την κατεύθυνση της μεγαλύτερης αυτονομίας και αποτελεσματικότητας. Σε πολλά εθνικά δίκαια, προβλέπονται ειδικές εγγυήσεις για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των ΕΑΑ. Παραδείγματος χάρη, οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις στην Κύπρο, την Ιρλανδία, την Ελλάδα και την Πορτογαλία έχουν ενισχύσει τη θέση των ΕΑΑ.[6] Έχουν διατυπωθεί συστάσεις και προς άλλα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη θεσμική θέση και τους πόρους των ΕΑΑ στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.[7] Η Επιτροπή έχει παρακολουθήσει στενά περιπτώσεις συγχώνευσης ΕΑΑ με άλλες ρυθμιστικές αρχές. Μια τέτοια συνένωση αρμοδιοτήτων δεν θα πρέπει να οδηγήσει στην αποδυνάμωση των δράσεων επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού ή στη μείωση των μέσων που διατίθενται για την εποπτεία του ανταγωνισμού.

27. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, οι ΕΑΑ πρέπει να διαθέτουν ανεξαρτησία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και επαρκείς πόρους. Εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις στον συγκεκριμένο τομέα, ιδίως όσον αφορά την αυτονομία των ΕΑΑ έναντι των αντίστοιχων κυβερνήσεων, καθώς και τον διορισμό και την απόλυση διευθυντικών στελεχών ή υπευθύνων λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο των ΕΑΑ. Έχουν επίσης ανακύψει ζητήματα σχετικά με την εξασφάλιση επαρκών ανθρώπινων και οικονομικών πόρων. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο ψήφισμα των επικεφαλής των αρχών του ΕΔΑ σχετικά με τη συνεχή ανάγκη για αποτελεσματικούς θεσμούς, το οποίο εκδόθηκε σε ένα πλαίσιο περικοπών στους πόρους αρκετών αρχών.[8] Στο ψήφισμα υπογραμμίζεται, μεταξύ άλλων, η ανάγκη για κατάλληλη υποδομή και τεχνογνωσία.

28. Επιπλέον, τα μέχρι σήμερα επιτεύγματα παραμένουν ρευστά και μπορεί να ανατραπούν ανά πάσα στιγμή. Η κατάσταση αυτή μπορεί να αντιπαραβληθεί με την κατάσταση που επικρατεί σε συναφείς τομείς πολιτικής, όπως οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια και ο τομέας των σιδηροδρόμων, στους οποίους το δίκαιο της ΕΕ προβλέπει ήδη ορισμένες απαιτήσεις όσον αφορά την ανεξαρτησία και τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους των εθνικών εποπτικών αρχών.

29. Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η αμεροληψία και η ανεξαρτησία των ΕΑΑ κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Για τον σκοπό αυτό, απαιτούνται ελάχιστες εγγυήσεις που να εξασφαλίζουν την ανεξαρτησία των ΕΑΑ και των διοικήσεών τους ή των μελών των διοικητικών συμβουλίων τους και να παρέχουν στις ΕΑΑ επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους. Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να διατίθεται στις ΕΑΑ χωριστός προϋπολογισμός με δημοσιονομική αυτονομία, να εφαρμόζονται σαφείς και διαφανείς διαδικασίες διορισμού για τα διευθυντικά στελέχη ή τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου των ΕΑΑ, βάσει των προσόντων τους, να διασφαλίζεται ότι οι απολύσεις λαμβάνουν χώρα μόνο για αντικειμενικούς λόγους που δεν αφορούν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων των ΕΑΑ και να υπάρχουν κανόνες σχετικά με τις συγκρούσεις συμφερόντων και το ασυμβίβαστο όσον αφορά τα διευθυντικά στελέχη ή το διοικητικό συμβούλιο των ΕΑΑ.

Σύγκλιση των διαδικασιών

---

6 Οι αλλαγές αυτές στηρίχθηκαν από τα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής.

7 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2014: Συστάσεις ανά χώρα, COM(2014) 400 final.

8 Βλ. στο διαδίκτυο (http://ec.europa.eu/competition/ecn/ncas.pdf).

30. Οι διαδικασίες που ακολουθούν οι ΕΑΑ για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ διέπονται σε μεγάλο βαθμό από το εθνικό δίκαιο, με την επιφύλαξη των γενικών αρχών του δικαίου της ΕΕ, ιδίως των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας. Αυτό σημαίνει ότι οι ΕΑΑ εφαρμόζουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ ακολουθώντας διαφορετικές διαδικασίες.

31. Πολλά κράτη μέλη έχουν ευθυγραμμίσει οικειοθελώς τις διαδικασίες τους σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό με τους διαδικαστικούς κανόνες που ορίζονται για την Επιτροπή στον κανονισμό 1/2003. Οι πολυμερείς εργασίες στο πλαίσιο του ΕΔΑ έχουν λειτουργήσει καταλυτικά για την προώθηση της ευρύτερης σύγκλισης. Σε συνέχεια της έκθεσης του 2009, το 2013 εκδόθηκαν επτά συστάσεις του ΕΔΑ όσον αφορά βασικές εξουσίες επιβολής.[9] Σκοπός των συστάσεων αυτών είναι να αποτελέσουν ένα υποστηρικτικό εργαλείο το οποίο θα μπορούν να χρησιμοποιούν οι ΕΑΑ έναντι των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής προκειμένου να διασφαλιστεί ότι έχουν στη διάθεσή τους ένα αποτελεσματικό σύνολο εργαλείων ανταγωνισμού.

32. Επί του παρόντος, εξακολουθούν να υφίστανται διαφορές σε όλη την ΕΕ. Μολονότι οι περισσότερες ΕΑΑ διαθέτουν πλέον τα ίδια βασικά εργαλεία εργασίας με την Επιτροπή, ορισμένες εξακολουθούν να στερούνται θεμελιωδών εξουσιών, όπως η εξουσία διενέργειας ελέγχων σε μη επιχειρηματικούς χώρους. Δεν διαθέτουν όλες οι ΕΑΑ ρητές εξουσίες για να καθορίζουν τις προτεραιότητες τους όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας, δηλαδή να επιλέγουν τις υποθέσεις που πρόκειται να ερευνήσουν. Υφίστανται επίσης διαφορές ως προς τις ερευνητικές εξουσίες, παραδείγματος χάρη, οι ΕΑΑ μπορεί να έχουν μεν την εξουσία να ασκούν ελέγχους, αλλά δεν μπορούν να σφραγίζουν εγκαταστάσεις ή να συλλέγουν με αποτελεσματικό τρόπο ψηφιακά αποδεικτικά στοιχεία. Ομοίως, έχουν μεν όλες οι ΕΑΑ την εξουσία να εκδίδουν αποφάσεις απαγόρευσης, αλλά ορισμένες δεν μπορούν να επιβάλλουν μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα. Ορισμένες ΕΑΑ δεν έχουν ουσιαστικά τη δυνατότητα να επιβάλλουν κυρώσεις για μη συμμόρφωση, μέσω της έκδοσης απόφασης δέσμευσης, ούτε να ασκούν εξουσίες ελέγχου.

33. Οι συστάσεις του ΕΔΑ είναι πολύ χρήσιμες στην πράξη, αλλά σε περιπτώσεις που οι διαδικαστικές διαφορές είναι βαθιά ριζωμένες στα εθνικά νομικά καθεστώτα και παραδόσεις, η σύγκλιση δεν είναι πάντοτε δυνατό να επιτευχθεί με τη χρήση τέτοιων ήπιων μέσων. Επιπλέον, τα επιτεύγματα που έχουν σημειωθεί όσον αφορά την εξασφάλιση σύγκλισης μπορούν να ανατραπούν ανά πάσα στιγμή. Οι διαφορές στους διαδικαστικούς κανόνες έχουν ως αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά να επωμίζονται νομικές δαπάνες και να δραστηριοποιούνται υπό καθεστώς αβεβαιότητας.

34. Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί ότι όλες οι ΕΑΑ έχουν στη διάθεσή τους ένα πλήρες σύνολο εξουσιών, οι οποίες έχουν γενικό πεδίο εφαρμογής και είναι αποτελεσματικές. Μεταξύ των εξουσιών αυτών, σημαντικές είναι οι βασικές εξουσίες έρευνας, το δικαίωμα των ΕΑΑ να θέτουν προτεραιότητες όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας, να διαθέτουν βασικές εξουσίες λήψης αποφάσεων και απαραίτητες εξουσίες επιβολής της νομοθεσίας και προστίμων ώστε να επιτυγχάνεται συμμόρφωση με τις εξουσίες έρευνας και λήψης αποφάσεων.

Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των κυρώσεων

[9] Βλ. στο διαδίκτυο (http://ec.europa.eu/competition/ecn/documents.html).

α. Πρόστιμα

35. Το δίκαιο της ΕΕ δεν ρυθμίζει ούτε εναρμονίζει τις κυρώσεις που επιβάλλονται για την παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη θέσπιση κυρώσεων οι οποίες είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Ανεξαρτήτως των κυρώσεων που επιβάλλει μια έννομη τάξη, γίνεται γενικώς δεκτό ότι η επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική εάν δεν είναι δυνατό να επιβάλλονται στις επιχειρήσεις αποτρεπτικές αστικές/διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα).

36. Η διαρκής προσοχή που δίδεται στην επιβολή αποτελεσματικών προστίμων έχει συμβάλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου εθελούσιας σύγκλισης, και πολλές ΕΑΑ εφαρμόζουν παρόμοια βασική μεθοδολογία για τον υπολογισμό των προστίμων. Εξακολουθούν να υπάρχουν αποκλίσεις σε σχέση με τις αρχές βάσει των οποίων υπολογίζονται τα πρόστιμα, όπως για παράδειγμα η βάση που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου και η μέθοδος για τη συνεκτίμηση της σοβαρότητας και της διάρκειας της παράβασης.

37. Προβλήματα εγείρονται επίσης όσον αφορά πιο θεμελιώδη ανάντη ζητήματα που σχετίζονται με τον καθορισμό των πιθανών αποδεκτών ενός προστίμου και με ζητήματα ευθύνης. Πρώτον, υπάρχει σήμερα ένα κράτος μέλος στο οποίο δεν είναι δυνατή η επιβολή αποτρεπτικών αστικών κυρώσεων σε επιχειρήσεις. Δεύτερον, η βασική έννοια της «επιχείρησης» που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του προστίμου δεν συγκλίνει πάντα με την έννοια της επιχείρησης κατά το δίκαιο της ΕΕ, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που μπορεί να έχει συνέπειες για τη θεμελίωση της ευθύνης της μητρικής εταιρείας και την οικονομική διαδοχή. Επιπλέον, ορισμένες ΕΑΑ εξακολουθούν να μη διαθέτουν την εξουσία να επιβάλλουν πρόστιμα σε ενώσεις επιχειρήσεων. Τέλος, το νόμιμο ανώτατο όριο του κύκλου εργασιών της επιχείρησης ερμηνεύεται και εφαρμόζεται με διαφορετικό τρόπο σε ορισμένα κράτη μέλη. Τέτοιου είδους διαφορές μπορεί να οδηγήσουν σε μεγάλες αποκλίσεις ως προς την επιβολή των προστίμων, μερικά εκ των οποίων ενδέχεται να μην μπορούν να επιτύχουν το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα.

38. Προκειμένου να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη σύγκλιση και αποτελεσματικότητα της επιβολής των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ σε ολόκληρη την ΕΕ, είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί ότι όλες οι ΕΑΑ διαθέτουν πραγματικές εξουσίες να επιβάλλουν αποτρεπτικά πρόστιμα στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν σημαντικές πτυχές που διασφαλίζουν ότι οι ΕΑΑ μπορούν να επιβάλλουν αποτελεσματικές αστικές/διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα) σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ· εξασφαλίζουν ότι έχουν θεσπιστεί βασικοί κανόνες για την επιβολή προστίμων, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παράβασης και προβλέπουν ένα ενιαίο νόμιμο ανώτατο όριο· και εξασφαλίζουν τη δυνατότητα επιβολής προστίμων στις επιχειρήσεις, σε συμμόρφωση με την πάγια νομολογία των δικαστηρίων της ΕΕ, ιδίως σε θέματα όπως η ευθύνη της μητρικής εταιρείας και η διαδοχή. Τα μέτρα που λαμβάνονται για τον σκοπό αυτό πρέπει να επιτυγχάνουν την ενδεδειγμένη ισορροπία μεταξύ της αυξημένης σύγκλισης των βασικών κανόνων για τα πρόστιμα και του κατάλληλου βαθμού ευελιξίας που πρέπει να διαθέτουν οι ΕΑΑ κατά την επιβολή προστίμων σε μεμονωμένες υποθέσεις.

β. Επιεικής μεταχείριση

39. Το πρότυπο πρόγραμμα επιείκειας του ΕΔΑ[10] αποτελεί ένα καλό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο το ΕΔΑ είναι σε θέση να αναπτύσσει αποτελεσματικά εργαλεία πολιτικής. Το πρότυπο αυτό πρόγραμμα επιεικούς μεταχείρισης καθορίζει τον τρόπο σχεδιασμού ενός πλέον σύγχρονου προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης. Έχει διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο, ενθαρρύνοντας όλα σχεδόν τα κράτη μέλη ή/και τις ΕΑΑ να θεσπίσουν και να αναπτύξουν τις δικές τους πολιτικές επιείκειας. Η εναρμόνιση με το πρότυπο πρόγραμμα επιεικούς μεταχείρισης έχει επιτευχθεί σε σημαντικό βαθμό, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες για την υλοποίηση των βελτιώσεων που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο της αναθεώρησης του πρότυπου προγράμματος το 2012.

40. Ένα καλά σχεδιασμένο πρόγραμμα επιεικούς μεταχείρισης συνιστά ουσιώδες μέσο για την ενίσχυση της αποτελεσματικής επιβολής της νομοθεσίας κατά των σοβαρότερων παραβάσεων, ιδίως του μυστικού καθορισμού των τιμών και των συμπράξεων κατανομής των αγορών. Ωστόσο, δεν έχει θεσπιστεί σε επίπεδο ΕΕ καμία υποχρέωση κατάρτισης προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης και, επομένως, το υποδειγματικό επίπεδο σύγκλισης μπορεί να τεθεί ανά πάσα στιγμή υπό αμφισβήτηση. Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί η διαφύλαξη των επιτευγμάτων που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο των προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης.

γ. Αλληλεπίδραση των εταιρικών προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης με την επιβολή κυρώσεων σε ιδιώτες

41. Η πλειονότητα των κρατών μελών προβλέπει, πέραν των προστίμων που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις, και κυρώσεις σε ιδιώτες για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού. Εάν τα έννομα αυτά συστήματα δεν προβλέπουν την επιεική μεταχείριση των υπαλλήλων μιας επιχείρησης οι οποίοι προτίθενται να υποβάλουν αίτηση για επιεική μεταχείριση, αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως αντικίνητρο τυχόν συνεργασίας με τις αρχές σε όλη την ΕΕ. Η απειλή διενέργειας ερευνών και επιβολής κυρώσεων σε υπαλλήλους μπορεί να αποθαρρύνει δυνητικούς εταιρικούς αιτούντες από την υποβολή αίτησης.

42. Επί του παρόντος, ελάχιστες είναι οι έννομες τάξεις που διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις για την προστασία των υπαλλήλων μιας επιχείρησης από την επιβολή ατομικών κυρώσεων σε περίπτωση συνεργασίας τους στο πλαίσιο του εταιρικού προγράμματος επιεικούς μεταχείρισης μιας ΕΑΑ ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Είναι σκόπιμο να εξεταστούν οι δυνατότητες αντιμετώπισης του ζητήματος της αλληλεπίδρασης μεταξύ εταιρικών προγραμμάτων επιεικούς μεταχείρισης και των κυρώσεων σε ιδιώτες που υφίστανται σε επίπεδο κρατών μελών.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

43. Ο κανονισμός 1/2003 έχει αλλάξει ριζικά το τοπίο της επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού. Η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ έχει σημειώσει σημαντική αύξηση χάριν των επιτευγμάτων της Επιτροπής, του ΕΔΑ και των ΕΑΑ. Η Επιτροπή έχει επιτύχει σημαντικές επιδόσεις ως προς την επιβολή της νομοθεσίας,

[10] Βλ. στο διαδίκτυο (http://ec.europa.eu/competition/ecn/documents.html).

έχοντας διερευνήσει σημαντικό αριθμό υποθέσεων και έχοντας διενεργήσει έρευνες σε βασικούς τομείς της οικονομίας. Επίσης, παρέχει καθοδήγηση για τα ενδιαφερόμενα μέρη, τις ΕΑΑ και τα εθνικά δικαστήρια. Έχει σημειωθεί δυναμική ανάπτυξη στενής συνεργασίας στο πλαίσιο του ΕΔΑ, η οποία έχει προωθήσει τη συνεκτική εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ σε ολόκληρη την ΕΕ. Οι ΕΑΑ έχουν καταστεί βασικός πυλώνας της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ και έχουν ενισχύσει σημαντικά τις δραστηριότητες επιβολής τους.

44. Όλα αυτά τα στοιχεία συνέβαλαν στην αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ καθόλη τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Ο ανταγωνισμός έχει συμβάλει στη δημιουργία ευρύτερων επιλογών για τους καταναλωτές όσον αφορά προϊόντα και υπηρεσίες καλύτερης ποιότητας σε πιο ανταγωνιστικές τιμές. Διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την τόνωση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, γεγονός που τον καθιστά κρίσιμο παράγοντα που θα επιτρέψει στην οικονομία της ΕΕ να καταστεί περισσότερο ανταγωνιστική και να κινηθεί προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης.

45. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αξιοποιηθούν τα επιτεύγματα αυτά για τη δημιουργία ενός πραγματικά κοινού χώρου επιβολής της νομοθεσίας ανταγωνισμού στην ΕΕ.

46. Προς τον σκοπό αυτό, είναι αναγκαίο, ειδικότερα:

- να διασφαλιστεί περαιτέρω ότι οι ΕΑΑ έχουν ανεξαρτησία κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και διαθέτουν επαρκείς πόρους·
- να διασφαλιστεί ότι οι ΕΑΑ έχουν στη διάθεσή τους ένα πλήρες σύνολο αποτελεσματικών εξουσιών έρευνας και λήψης αποφάσεων· και
- να διασφαλιστεί ότι έχουν θεσπιστεί σε όλα τα κράτη μέλη εξουσίες επιβολής αποτελεσματικών και αναλογικών προστίμων και καλά σχεδιασμένα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης και να εξευρεθούν μέτρα ώστε να μην αποθαρρύνονται οι επιχειρήσεις που υποβάλλουν αίτηση επιεικούς μεταχείρισης.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει περαιτέρω τις ενδεδειγμένες πρωτοβουλίες για την καλύτερη επίτευξη αυτών των στόχων.